

Recenzja rozprawy doktorskiej lek. med. Ireny Wojtowicz

Tytuł rozprawy: "Zastosowanie dermatoskopii i dermatoskopii wzmocnionej ultrafioletem w ocenie raka podstawnokomórkowego"

Promotor: dr hab. n. med. Magdalena Żychowska, prof. UR

Rak podstawnokomórkowy (BCC) jest najczęściej występującym złośliwym nowotworem skóry i jednym z najczęstszych nowotworów u ludzi w ogóle. Według danych epidemiologicznych częstość jego występowania stale rośnie, zarówno w populacjach o wysokim, jak i umiarkowanym narażeniu na promieniowanie UV. BCC cechuje się relatywnie niskim potencjałem przerzutowym, jednak może prowadzić do znacznego miejscowego zniszczenia tkanek, deformacji anatomicznych oraz istotnych problemów terapeutycznych i estetycznych. Szczególną trudność kliniczną stanowią przypadki zlokalizowane w tzw. strefie H twarzy – obejmującej nos, powieki, uszy, okolice skroniowe – ze względu na skomplikowaną anatomię oraz konieczność zachowania funkcji i wyglądu tych okolic.

Współczesna diagnostyka BCC opiera się w dużej mierze na technikach obrazowania nieinwazyjnego, w tym dermoskopii. Choć metoda ta znacznie zwiększyła czułość i swoistość rozpoznań klinicznych, jej ograniczenia – w tym brak precyzyjnego obrazowania granic zmian nowotworowych oraz trudność w odróżnieniu niektórych podtypów – skłaniają do poszukiwań metod uzupełniających. W ostatnich latach coraz większe zainteresowanie budzą techniki wykorzystujące zjawiska fluorescencji, w tym dermoskopia fluorescencyjna, zwłaszcza wzmocniona światłem ultrafioletowym (UVFD). Zastosowanie tej metody pozwala na wykrywanie struktur niewidocznych w świetle białym lub spolaryzowanym, co potencjalnie może poprawić jakość diagnostyki i skuteczność leczenia chirurgicznego.

Rozprawa lek. Ireny Wojtowicz wpisuje się w ten nowy nurt badań i stanowi ambitną oraz konsekwentnie zrealizowaną próbę pogłębienia wiedzy na temat dermoskopii fluorescencyjnej wzmocnionej ultrafioletem (UVFD). Nadesłana rozprawa doktorska liczy ponad 140 stron i została przygotowana w formie cyklu publikacji naukowych poprzedzonych spójnym wprowadzeniem teoretycznym oraz zakończonych syntetycznymi wnioskami. Struktura rozprawy odpowiada wymogom stawianym doktoratom opartym na dorobku publikacyjnym i odzwierciedla logiczny układ oraz ciągłość tematyczną prowadzonych badań. Całość oparta jest na pięciu publikacjach: trzech przeglądowych i dwóch oryginalnych. Cztery z nich opublikowano w czasopiśmie z listy filadelfijskiej – trzy w wysoko punktowanym periodyku „Cancers” (IF 4.5) oraz jedną w „Dermatology and Therapy” (IF 3.5). Całkowity impact factor wynosi 21,5, a suma punktów ministerialnych MEiN to 660. Taki dorobek naukowy świadczy o wysokim poziomie merytorycznym rozprawy oraz o dużym zaangażowaniu Autorki.

W części przeglądowej Autorka dokonuje systematycznej analizy aktualnego stanu wiedzy z zakresu dermoskopii klasycznej oraz UVFD, ze szczególnym uwzględnieniem obrazów dermoskopowych w zależności od lokalizacji, podtypu histopatologicznego i cech klinicznych zmian. Przeglądy przygotowano zgodnie z wytycznymi PRISMA, co zwiększa ich wartość metodologiczną. Przedstawione zestawienia są rzetelne, bogato ilustrowane i uporządkowane tematycznie. Obejmują zarówno aspekty kliniczne, jak i patofizjologiczne, stanowiąc solidną podstawę teoretyczną do części badawczej pracy.

Część doświadczalna pracy obejmuje dwie prace oryginalne, które stanowią sedno wkładu empirycznego Autorki w rozwój wiedzy w dziedzinie dermoskopii fluorescencyjnej. Każda z nich została starannie zaplanowana, oparta na precyzyjnie zdefiniowanych hipotezach badawczych oraz zrealizowana z wykorzystaniem rzetelnych i nowoczesnych metodologii, co czyni je wartościowymi pod względem zarówno poznawczym, jak i praktycznym. Pierwsza z nich dotyczy analizy 163 przypadków BCC ocenianych metodą UVFD. Autorka identyfikuje szereg nowych struktur dermoskopowych, takich jak ciemna sylwetka guza, brak fluorescencji mieszkowej, czarne globule oraz błękitne włókna fluorescencyjne. W pracy zaprezentowano bogaty materiał ilustracyjny, dokumentujący w sposób przekonujący opisywane cechy. Przeprowadzona analiza statystyczna potwierdza istotność opisywanych zjawisk oraz ich korelację z lokalizacją zmiany i podtypem histologicznym.

Druża praca oryginalna koncentruje się na porównaniu obrazu UVFD i PD (dermoskopii spolaryzowanej) w kontekście lokalizacji BCC w strefie H oraz poza nią. Wyniki wskazują, że UVFD dostarcza dodatkowych informacji diagnostycznych, szczególnie w trudnych lokalizacjach. Autorka prezentuje innowacyjny algorytm interpretacyjny, który może znaleźć praktyczne zastosowanie w codziennej pracy klinicznej.

Wysoką jakość pracy potwierdza również jej część dyskusyjna. Autorka nie tylko zestawia własne wyniki z danymi literaturowymi, ale także podejmuje próbę ich krytycznej analizy, wskazując na możliwe ograniczenia metody UVFD oraz kierunki dalszych badań. Zaprezentowane wnioski są przemyślane, logiczne i dobrze udokumentowane. Praca zawiera również odniesienia do możliwości wdrożenia UVFD jako narzędzia pomocniczego w kwalifikacji do leczenia chirurgicznego i fotodynamicznego.

Na szczególne uznanie zasługuje także imponujący dorobek naukowy i zawodowy lek. Ireny Wojtowicz, która już na etapie doktoratu wykazuje cechy dojrzałego badacza i przyszłego lidera w dziedzinie dermatologii. Autorka ukończyła studia medyczne z wyróżnieniem, a następnie związała się z ośrodkami klinicznymi i naukowymi specjalizującymi się w dermatoonkologii. Swoje zainteresowania naukowe rozwijała m.in. poprzez udział w międzynarodowych programach mentorskich (w tym prestiżowym ISD Mentorship), staże kliniczne oraz interdyscyplinarne projekty badawcze. Jest współautorką ponad dziesięciu publikacji naukowych, w tym kilku w renomowanych czasopismach z dziedziny dermatologii i onkologii, co świadczy o wysokim poziomie jej kompetencji badawczych oraz umiejętności pracy zespołowej. Jej aktywność obejmuje liczne wystąpienia na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, udział w projektach badawczych oraz uzyskane stypendia. Swoją aktywność naukową rozwijała także poprzez liczne wystąpienia na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, udział w projektach badawczych oraz uzyskane stypendia.

Pod względem formalnym rozprawa spełnia wszystkie wymogi stawiane pracom doktorskim. Tekst napisany jest językiem klarownym, poprawnym językowo i logicznie

uporządkowanym. Szata graficzna oraz sposób prezentacji danych są na bardzo wysokim poziomie. Cytowania są zgodne z wymaganiami redakcyjnymi, a dobór piśmiennictwa – zarówno pod względem liczby, jak i jakości źródeł – zasługuje na uznanie.

Warto zaznaczyć, że praca w całości koncentruje się na porównaniu UVFD z dermoskopią spolaryzowaną, pomijając potencjalne zestawienie wyników z innymi nowoczesnymi metodami nieinwazyjnego obrazowania, takimi jak reflektacyjna mikroskopia konfokalna (RCM) czy optyczna koherentna tomografia (OCT), które coraz częściej znajdują zastosowanie w diagnostyce BCC. W przyszłości warto rozważyć rozszerzenie analiz o porównanie tych technologii, co mogłoby dodatkowo ugruntować przydatność UVFD na tle dostępnych narzędzi diagnostycznych.

Ponadto, w tekście pracy można odnaleźć nieliczne drobne błędy językowe i literówki, które jednak nie wpływają na merytoryczną jakość rozprawy ani jej odbiór. Uwagi te mają charakter kosmetyczny i nie umniejszają wysokiej wartości naukowej przedłożonej pracy.

Reasumując, rozprawa lek. Ireny Wojtowicz to praca o wyjątkowej wartości naukowej, aplikacyjnej i edukacyjnej. W mojej ocenie stanowi ona bardzo istotny wkład w rozwój nowoczesnej, nieinwazyjnej diagnostyki nowotworów skóry i może być punktem wyjścia dla dalszych prac nad integracją UVFD z innymi metodami obrazowania.

W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie lek. Ireny Wojtowicz do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie, z uwagi na wyjątkowy poziom naukowy rozprawy, oryginalność tematyki, imponujący dorobek publikacyjny oraz dużą wartość praktyczną wyników pracy, rekomenduję wyróżnienie rozprawy doktorskiej.

dr hab. n. med. Magdalena Ciążyńska
prof. UM
specjalista onkologii klinicznej
LEKARZ 3031948

